

Aerdenhout 20 maart 2015

Geachte mevr. Jonker,

In plaats van het gesprek waar ik op had gehoopt, dus wat 'praterig' van toonzetting, hierbij een respons op uw mail van 6 maart jl.

Incidenteel herhaal ik motieven die ik in mijn mail van 22 oktober al noemde.

Ik ben voornemens ze te hanteren in het voorgenomen vijfde BaMa-artikel voor *Kunstzone*. Uiteraard zal de toonzetting geheel anders zijn als het SAC-advies eenduidig naar de beoogde Master leidt. Ik kan de historische missers van KVDO, HBO-raad (VH), SAC en OCW dan afdoen met een korte aanduiding. In de grimmiger variant krijgen de lezers, onder de titel 'J 'accuse' (of zo) een beknopt doch krachtig overzicht van verwijtbaarheden aan deze instituten over zich heen. U kent ze inmiddels.

● In de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw heb ik (met anderen) in de frontlinie van de emancipatie van de kunstvakken gestaan. Toen tekenen, handenarbeid, textiel en muziek. We hebben voor eindexamens gezorgd en de status weggetrokken vanachter 'de streep'. Onze opposanten waren onwillige bewindspersonen en dwarsliggende ambtenaren. Ik kan er een boek over schrijven.

Vanaf de invoering van de volledig bevoegde Bachelor dient deze strijd tegen de eigen opleidingen (!) gevoerd te worden. Dat is frustrerend. Elke generatie heeft recht op zijn eigen besluitvoering, zelfs de verkeerde. Maar de devaluatie van ons docentenbestand en de kwaliteit van de lessen in de kunstvakken die sedert het begin van deze eeuw is ingezet doet me pijn. Dat het de eigen collega's zijn die dit veroorzaken des te meer.

● In mijn werkzaam leven heb ik mij meer dan drie decennia (als NVTO-voorzitter, opleidingsmanager, KVDO'er, publicist, vakdidacticus), verre van onbetuigd gelaten als het ging om teksten maken; beleidsstukken die door collega's en het veld gesavouereerd werden. Al of niet met tegenzin. Gevoed door de carrousel van vanzelfsprekendheid van hiërarchische onderwijsstructuren waar ik zelf inzat.

Nu ik uit die carrousel gestapt ben worden die vanzelfsprekendheden minder vanzelfsprekend.

Destijds heb ik berust in het besluitvormend gezag van het SAC, toch eigenlijk niet veel anders dan een adviescollege van een werkgeversvereniging. Ik probeer nu te begrijpen waarom ziekenhuisdirecteuren zich onthouden van opleidingscompetenties voor specialisten, maar dat in ons geval een normale zaak wordt gevonden. Opleidingscompetenties zijn van het werkveld, de kennisbasis van de opleidingen (gevalideerd op 12 januari 2011, ook door VONKC). Ter zijde: opmerkelijk is dat de kunstvakken meededen aan een format expliciet voor de tweedegraads Hbo-opleidingen. Het zij zo.

Ik probeer te begrijpen waarom zo'n college, dat voor een deel bestaat uit personen die niets van lerarenopleidingen weten, een ultieme beslissingsbevoegdheid krijgt. De kaders daarvoor zijn door diezelfde werkgeversvereniging gemaakt (1)

Inmiddels blijkt Leon Molendijk te zijn toegetreden tot het SAC. Zijn deskundigheid inzake docentenopleidingen staat buiten kijf, zijn neutraliteit t.o.v. de BaMa-problematiek niet. Hij was KVDO-voorzitter in de jaren dat de ingrediënten voor het conflict met NVTO/VONKC zich manifesteerden en heeft een lang spoor van niet beantwoorde of zeer vertraagde communicatie met VONKC (en mijzelf) achter zich. Het lijkt me ondenkbaar dat de aanleveraar van (een deel van) de aspecten waar het SAC nu een oordeel over gaat vellen

door diezelfde aanleveraar beoordeeld gaan worden. De slager keurt zijn eigen vlees. Was ik nog voorzitter van de beroepsvereniging geweest, dan had ik zijn positie bij de VH gewraakt. Niet om de persoon, maar om de dubbelfunctie en dus het gebrek aan neutraliteit. Ik zat destijds op de ArtEZ stoel van Jan Deering in het KVDO. Jan was SAC-voorzitter. Dat was *clean* voor ons en de buitenwereld. De mores rond Molendijks dubbelfunctie lijkt nu anders.

Bij een negatief oordeel over de Master door het SAC zal ik dat ook uitspelen.(2)

Daar waar uw beschrijving procedurele zorgvuldigheid uitstraalt laat u het m.i. op deze punten (1 en 2 hierboven) afweten.

● VONKC heeft (gelukkig) de manipulerende conclusies van het beraad van 20 juni afgewezen. Ik ben benieuwd naar de gevolgen ervan.

● Vervolgens bleek dat de schoolleiders weinig massaal kwamen opzetten naar de werkveldconsultaties en kregen ze regionaal hun eigen sessies. Ik kreeg daar wisselende geluiden over. Ik kan niet ontkennen dat ze onderdeel zijn van het cohort *werkveld*, maar dat

is nog iets anders dan ze bevragen naar hun mening over de *inhoudelijke* kwalificaties van VHO-docenten in een bepaald vak.

Net als bij het onderzoek van Erwin van Meerkerk (*noot 1*) zal ook nu de vraagstelling niet specifiek gefocust zijn (geweest) op het gemis aan kwaliteiten om het eerstegraads gebied te bedienen. Welke schoolleider durft zo zijn eigen volledig bevoegde kunst-Bachelors te schofferen.

Er is maar één vraag relevant:

welke motieven zijn er om te veronderstellen dat een HBO-Bachelor adequaat is voorbereid op het docentschap in het VHO, terwijl alle andere schoolvakken menen dat daar een Master voor nodig is

als subvragen voor de motieven die opponenten zouden kunnen inbrengen:

a. zijn de kunstvakdocentenopleidingen van mening dat de kunstvakken makkelijker zijn dan de andere, of

b. zijn deze opleidingen van mening dat ze beter zijn dan die van andere schoolvakken, omdat ze in vier jaar HBO-Bachelor hetzelfde kunnen bereiken als hun collega's met een vijfjarige Master.

Alle andere vraagstellingen en antwoorden zijn verbaal schuim. Mijn opponenten laten diverse exercities, ten koste van ontelbare vergaderuren, reiskostendeclaraties, onderzoeksopdrachten en (opzettelijke?) verdragende acties uitvoeren. Voor de Bühne, denk ik.

● Ik tref ook verwijzingen naar de valideringen door de NVAO als motief. Ik verwijs naar de oude correspondentie tussen dit instituut en de NVTO (*noot 2*) waaruit zonneklaar blijkt dat de

NVAO alleen de Bachelor-waardigheid toetst binnen de kaders van de Dublin-descriptoren en *niet* het eerstegraads bevoegdheid die de minister daaraan hangt (op voordracht van de VH).

● Ik tref verwijzingen naar de werkgelegenheid van dans- en dramadocenten. Destijds de kiem van de volledig bevoegde Bachelor-constructie, bedacht door het SAC. Dit motief krijg belachelijke proporties (5% van de eerstegraads school-markt) als het wordt afgezet tegen het gemist aan inhoudelijke kwaliteit van de Bachelor die nu op de bovenbouw wordt losgelaten.

● Een aardige contradictie is ook dat de volledig bevoegde Bachelors op de eigen Hbo-opleidingen (opleiders van de 'eerstegraads' studenten kunstvakken) door diezelfde

opleidingen als (tweedegraads) Bachelors worden beschouwd en gehonoreerd. In twee individuele gevallen ben ik om advies gevraagd (samen met vriend en oud-HBO-inspecteur Jan Dijkstra) om een oude vijfjarig opgeleide docent toch een Master-kwalificatie te geven. Dat is gelukt. Alle, na 1990 gediplomeerde vierjarige eerstegraden kunnen het vergeten. Wat vindt de VH (en het SAC-Kuo) daarvan? Dus toch een beetje 'eigenlijk tweedegraden'?

Dit had ik mondeling met u willen bespreken.

Ik wens u vooral wijsheid in de apotheose van een 7-jarig proces, waarin de opleidingen aantoonbaar een negatieve rol hebben gespeeld. Herstel de weeffout van weleer. En: kom niet met problemen rond een *stelselherziening*. Ik noemde dat al eerder het '**Guantanamoeffect**'. Als je als HBO-raad iets kunt bedenken, moet je het toch ook als VH weer kunnen onttakelen.

Ik troost me met de gedachte dat de stekker die VONKC (op mijn aangeven) uit het valideringsproces na 7 maart 2013 trok een ongewenste prolongatie van de volledig bevoegde kunst-Bachelor tot staan heeft gebracht en validerings-sessies hebben geïnitieerd die anders niet plaatsgevonden zouden hebben. Dat heb ik dan tenminste, in mijn vage positie als non-vertegenwoordiger van wat dan ook bereikt.

Mogelijk treffen we elkaar volgende week op het VELON-congres. Toch een exclusieve plek voor lerarenopleiders. Zeker nu eindelijk weer eens een keer (mede op mijn aangeven) de kunstvakken prominent in beeld worden gebracht. Zelfs vragen over de BaMa-materie aan de minister.

Met herhaalde dank en waardering voor uw reactie en vriendelijke groet,

Maarten Tamsma

noot 1 zie mijn commentaar op dit onderzoek. In de 27 vragen waar van Meerkerk mee aan de slag moest valt nergens een verwijzing naar het eerstegraads gebied! Dommigheid of boze opzet. Ik neig tot het laatste.

noot 2 NVTO aan NVAO 22-10-08 / 06-07-09 / 06-10-09
NVAO aan NVTO 06-05-09 / 27-10-09